

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 6 maja 2026 r.

w sprawie ustanowienia roku 2027 Rokiem Andrzeja Wróblewskiego

W 2027 roku przypada 100. rocznica urodzin i 70. rocznica tragicznej śmierci Andrzeja Wróblewskiego – jednego z najwybitniejszych artystów powojennych. W trakcie trwającej niespełna dwanaście lat aktywności twórczej osiągnął kunszt portretowania społecznych nastrojów, fizjonomicznych typów, tworzenia przenikliwych charakterystyk grup i jednostek, oddających historyczne uwarunkowania i realia mające miejsce nie tylko w powojennej Polsce.

Gdy przywołujemy nazwisko artysty, w naszej kulturowej pamięci pojawiają się obrazy okrutne, portrety rozstrzelanych, ofiar i niemych świadków historii. Cykl „Rozstrzelania” należy do najbardziej rozpoznawalnych, moralnie jednoznacznych i symbolicznych nie tylko dla polskiej sztuki powojennej. Pod koniec życia Wróblewski tworzył przejmujący portret społeczeństwa, przedstawiając ludzi przyszpilonych do krzeseł i pogrążonych w zadumie. W tych dziełach artysta osiągnął bezwzględne mistrzostwo portretu psychologicznego. Są to poruszające do dziś sceny i tak bardzo aktualne. To hipnotyzujący inwentarz ludzkich fizjonomii – ludzi bez imion i bez właściwości, czytelny w przestrzeni uniwersalnych wartości humanistycznych.

Pierwszym, jeszcze młodzieńczym, był cykl abstrakcyjnych obrazów, które pokazał na słynnej Wystawie Sztuki Nowoczesnej w 1948 roku, gdzie był najmłodszym uczestnikiem. Jego monumentalny obraz „Treść uczuciowa rewolucji” nie tylko otwierał prezentację, lecz także odbierany był jako manifest nowej sztuki powojennej.

W obrazach Wróblewskiego „wszystko jest na wierzchu i woła najprostszymi słowami o radości i sile”. O takiej też sztuce artysta toczył dyskusje jako współzałożyciel Grupy Samokształcenia. Należał do niej m.in. Andrzej Wajda, który zrezygnował ze studiowania malarstwa na rzecz kina, twierdząc, że Wróblewski będzie jedynym i najwybitniejszym głosem pokolenia.

Poszukując formuły własnego realizmu – zaangażowanego, bezpośredniego, naświetlającego społeczne kontrasty, artysta podejmował heroiczne próby stworzenia wizualnego języka współczesności. Jego twórczość nie ograniczała się jedynie do uprawiania

malarstwa. Jako krytyk i teoretyk, komentował bieżące wydarzenia – wystawy, dyskusje o reformie szkolnictwa, analizował malarstwo historyczne i antyczne, aktywnie działając w strukturach uczelni.

Jego imponujący dorobek – malarstwo, grafika (drzeworyty, litografie, monotypie), rysunki, akwarele, gwasze – prezentowany był na ponad 70 wystawach indywidualnych w Polsce i Europie (m.in. Eindhoven, Londyn, Madryt, Wenecja). Same zaś obrazy Wróblewskiego od końca lat pięćdziesiątych stanowią niezbywalną część kultury polskiej i są prezentowane we wszystkich muzeach narodowych. Były także pokazywane na kilkuset wystawach zbiorowych na całym świecie.

Twórczość Wróblewskiego pozostaje niezmiennie aktualna. Ukazuje tragedię II wojny światowej i lat powojennych i przypomina o niej, ale przede wszystkim świadczy o tym, że w dzisiejszym świecie okrucieństwa i wojny taki głos jest kluczowy.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu twórczości artysty i jego wkładu w rozwój polskiego malarstwa ustanawia rok 2027 Rokiem Andrzeja Wróblewskiego.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Małgorzata KIDAWA-BŁOŃSKA